

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opusculum Theologico-Canonicum De Sponsalibus

Kugler, Johann

Norimbergæ, 1705

Quæstio V. An Sponsalia inter cognatos, vel aliter impeditos valeant, contracta sub conditione: si Pontifex dispensaverit? Ex num. 10.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40883

consecrat in obsequium Divinum. Quæ verò gratia specialis datur pro ferendis matrimonij oneribus, aspiranti ad Religionem hæud necessaria est. Ad Conf. N. sequelam, cum tale juramentum sit verum sub conditione.

QUÆSTIO V.

An Sponsalia inter cognatos, vel aliter impeditos valeant, contracta sub conditione: si Pontifex dispensaverit?

Ex num. 10.

54. **N**egant non pauci ex antiquis apud Sanchez, his accedit Busenbaum citans Barbosam cum Diana, & tacito nomine alios decem; Sporer addit Dianam, Sotum, Navarrum, Pater Wex Cardinalem de Luca, Oberascher ait esse Sententiam communem Canonistarum, cui favet Wagnerek super cap. finale de Condit. appos. Melius affirmant Sanchez l. 5. D. 5. n. 12. Laym. l. 5. tr. 10. p. 2. c. 7. n. 4. Castro Palaus de Sponsal. D. 1. p. 16. n. 7. Gobat Tr. 10. de Spons. n. 161. Ilfing Tr. 6. D. 9. n. 16. Zoësius, Pirrhing, Engel super tit. Decret. de Condit. appos. P. Wex in suo Opusculo Canon. Trid. Sporer, König, Oberascher. Denique plurimi apud Sanchez, & Gobat, tum Theologi tum Canonistæ, & apud Pasqualigum teste Sporer innumeri. Prob. 1°. Sponsalia sub dicta conditione versantur circa ob-

I

jectum

jectum licitum, possibile, & honestum; nempe circa matrimonium inter impeditos post impetratam dispensationem, contrahendum. Ergo nulla ratio ea reddit invalida: quare regulam tradunt Doctores (inquit Laym.) ut videre est apud Abbatem: *Paria sunt, aliquid disponi in tempore habili, vel in tempore inhabili, si effectum conferatur in tempus habile.* Prob. 2°. Pontifex cum impeditis sæpe dispensare solet, imò ex gravi causa subinde tenetur. Ergo talis dispensatio, nec contra jus est, nec inhonesta. Ergo Sponsalibus adjecta, nec facit ea illicita, nec invalida. 3°. Aliæ promissiones valent, sub conditione: *si Princeps dispensaverit*; dummodo sit justa causa dispensandi; & Princeps solet dispensare; nec conditio sit incivilis, aut alicui injuriosa, aut tristis. Ergo & Sponsalia sic conditionata valent; cum nullibi excipiantur; ita ut frustra P. Wagnerek dicat ea valere sub ratione simplicis promissionis, non autem Sponsalium: si enim simplex promissio sic conditionata esse potest, cur non etiam Sponsalitia? Antec. prob. Valet legatum testatoris relegati, sub ea conditione: *Si aliquis ex suis heredibus, vel amicis ei impetraverit restitutionem ab Imperatore &c. l. Quidam Relegatus s. ff. de rebus dub.* Item valida est institutio Spuriij, sub conditione, *si Princeps eum legitimaverit*, similiter valet, & obligat votum Episcopi ingrediendi Religionem, *si Pontifex dispensaverit &c.* ut cum communi ex Sanchez docent Laym. Palaus aliique. Ergo & Sponsalia. 4°. Talis pro.

promissio sponsalitia involvit duo, nempe: obligationem petendi dispensationem, & eam obtentam contrahendi; utrumque autem est possibile, & honestum, ita ut nulla sit ratio eam invalidans: Ergo.

55. Ob. 1°. Quæ pendent à voluntate Principis, censentur impossibilia: ergo etiam prædicta conditio Sponsalibus adjecta impossibilis censeri debet, adeoque invalidans. Antec. probatur ex *l. Inter stipulantem 83. §. Sacram. 5. ff. de V. O.* ubi invalidatur alienatio loci sacri, & venditio hominis liberi: sub conditione: *Cum servus esse cæperit, & locus, cum ex sacro Religiosove profanus esse cæperit.* Similia habentur *l. Continuus 137. §. 6. tit. eod.* ubi subjungitur *nullius momenti fore talem stipulationem: proinde ac si ea conditio, quæ naturam impossibilis est, inserta esset: nec ad rem pertinet, quod jus mutari potest, & ad id, quod nunc impossibile est, postea possibile fieri: non enim secundum futuri temporis jus, sed secundum presentis aestimari debet stipulatio.* Et *l. Cum servus 39. §. 10. de Legat. 1.* dicuntur non posse prædia Cæsaris legari à non Domino, licet hic ex voluntate Cæsaris eorum Dominus fieri posset. ergo.

56. R. D. Antec. quæ pendent à voluntate Principis censentur impossibilia, quando non adest spes prudens implendæ conditionis (quod fit, si non soleat unquam, vel rarissime dispensatio concedi, ut si quis vellet sibi sororem desponsari sub conditione: si Pontifex dispensaverit; vel si

non sit causa justa, & gravis dispensandi; vel si conditio sit tristis, & incivilis, metuenda potius quam expectanda, aut procuranda *arg. l. Cum tale legatum 72. ff. de Condit. & Demonstr.* vel denique si de rebus à voluntate Principis dependentibus fiat stipulatio absoluta, ut fuse declarat Sanchez l. 5. D. 5. n. 25.) Conc. Antec. Si in oppositis casibus adsit spes conditionis implendæ, censentur illa impossibilia vel turpia N. Antec. & Conseq. Ex his facile explicantur leges objectæ: Nam lex: *Inter stipulantem* ponit condiciones tristes, & inciviles; quia rem sacram fieri profanam, publicam fieri privatam, hominem liberum fieri servum, derogat statui meliori hominis liberi, rei sacræ, & publicæ. Cum tali conditione tristi inita censentur esse Sponsalia, quæ vir contraheret cum alia ducenda, casu quo ejus uxor moriatur: unde Pirrhing ex communi Doctorum, dicit esse irrita, puniendosque contrahentes *arg. c. fin. h. t.* Engel rationem addit, quia tale pactum est turpe, dans occasionem captandæ mortis, Reliquæ duæ leges insuper ponunt contractum venditionis *absolutum*, non autem conditionatum: *si res desiderit esse publica, aut aliena:* & talis absoluta de rebus alienis dispositio haud dubiè irrita est, ut notat Ilfung. Nec dici potest, talem conditionem subintelligi; nam quæ de jure non inest, exprimi debet, juxta *l. Condiciones extrinsecus 99. ff. de Condit. & Demonstr.* & plures à Sanchez *cit. n. 25. & seq.* Similiter ergo invalida quidem essent Sponsalia absoluta inter

con-

consanguineos , non verò conditionata , & illa insuper , si forent *de presenti* , inducerent excommunicationem , non autem conditionata. *Clem. un. de Consanguin.* Tandem lex ultimò allegata , potiùs nostram sententiam confirmat , dum in fine dicit , quòd prædia Cæsaris *non soleant distrahi*. Ergo ex opposito , valeret contractus de illis conditionatus , si distrahi , aut circa illa dispensatio dari solitum esset.

57. Ob. 2°. Conditio à voluntate Principis pendens , derogat juri communi , quod non decet mutari , ergo rejicienda est tanquam turpis , & inhonesta. R. permissâ 1^a. parte Antecedentis D. 2^{am}. quod mutari non decet sinè causa , & autoritate subditi C. cum causa , & voluntate Principis N. Aliàs nulla privilegia , aut dispensationes petere licebit , utpote à jure communi exorbitantes.

58. Ob. 3°. Matrimonij contractus inter impeditos non valet , cum conditione : si *Pontifex dispensaverit*. Ergo nec Sponsalium. R. permissò Antec. N. Conseq. Disparitas est I. Quia Pius IV. Idibus Decemb. 1555. (ut habetur in lib. 7. *Decretal. de Sponsal.*) expressè declarat , tales imposterum non obtenturos dispensationem , qui sub spe illius impetrandæ contrahunt de presenti in gradu secundo consanguinitatis , vel affinitatis. II. Quia , ut Laym. loquitur ; nunquam præsumendum est , voluntatem dispensantis Pontificis esse , ut matrimonium præterito tempore contractum valeat , sed ut post collatam dispensationem , præmissis denuntiationibus *in*

facie Ecclesie contrahere liceat, sicut apertè ex bullis Pontificiis colligitur. Quis autem in *facie Ecclesie* contrahere vellet cum periculo infamiae, casu quo dispensatio denegetur. III. Valde probabile est (juxta num. 10.) matrimonij contractum non posse esse conditionatum, sicut nullius alterius Sacramenti forma aut intentio conditionata est; præsertim, quia hic contractus est indissolubilis, non esset autem, si à conditione defectibili penderet. Ergo non potest esse conditionatus, vel saltè illicitus est, cum in materia Sacramentorum, non liceat sequi sententiam probabilem, relicta tutiore; nihil tale obstat Sponsalibus.

59. Ob. 4°. Cum P. Wagnerek Personæ impeditæ non sunt habiles ad contrahendum; & dispensatio in inhabilitate pendet in solidum à voluntate Principis, quem non possumus cogere, neque præsumere, quòd ante dispensationem ullum actum nostrum validum esse velit. Ergo non valent eorum Sponsalia. R. Sunt inhabiles ad contrahendum absolutè, nec possumus præsumere quòd Princeps actum absolutè, vel contractum Matrimonij velit esse validum ante impetratam dispensationem C. Antec. ad contrahendum conditionatè Sc. N. Antec. & Conseq.

60. Ob. 5°. Juxta Cardinalem de Luca apud P. Wex, praxis & decisio Rotæ requirit in Sponsalibus sub præfata conditione initis, novum consensum, postquam purificatur conditio. Ergo prior non erat validus. R. Requirit novum consensum in Sponsalibus dubiis; vel absolutè sine
addita

addita conditione celebratis, vel in casu in quo non solet facile dispensatio concedi; vel ubi petentium supplicatio gravi causæ non innititur C. secus N. Antec. & Conseq. Nam *Palau D. 1. p. 16. n. 10.* Ex Seraphino oppositas decisiones allegat, & teste Gobat apud P. Wex in *Dicasteriis Ecclesiasticis* etiam Romæ praxis objicienti opposita viget.

61. Ob. 6°. Sponsi possunt ex Sponsalibus dicto modo conditionatis pro libitu resilire. ergo non obligant. Antec. prob. Ejusmodi Sponsalia sunt minùs firma, quàm Sponsalia impuberum, atqui hi puberes facti possunt resilire juxta dicta parte I. num. 19. Ergo etiam illi Sponsi. Conf. Tales Sponsi non obligantur ad procurandam dispensationem. Ergo nec Sponsalibus obligantur R. D. Antec. possunt resilire mutuo consensu C. non mutuo N. nam si hic non intercedat, quisque tenetur expectare eventum conditionis, non minùs quàm in aliis contractibus conditionatis. Ad probat. R. N. Maj. Nam pro impuberibus expressè conceditur facultas resiliendi adeptâ pubertate *c. De illis 7. de Despons. Impub.* Non autem pro puberibus contrahentibus sub conditione: nisi impediti contraxissent absolutè; vel cum impedimento, in quo rarissimè, aut nunquam dispensatur. Nam in talibus *cessat obligatio, veluti si Sororem suam nupturam sibi aliquis stipulietur. l. Si stipulator 35. §. 1. ff. de V. O.*

Inter casus rarò dispensari solitos contra Sanchez, Gobat ponit consanguinitatem in 2. gradu

ex licita copula ortam; cum sic contrahentibus magna multa imponi soleat, & *Trid. Sess. 24. de reform. Matrim. c. 5.* velit eam dispensationem non concedi, nisi *inter magnos Principes*, & ob publicam causam. Similes casus raro dispensabiles videntur fuisse illi, pro quibus Gobat ex Diana allegat sex decisiones Rotæ decernentis invaliditatem Sponsalium sub conditione dispensationis impetrandæ initorum: vel fortè illis deerant justæ dispensandi causæ; vel illæ decisiones non sunt Authenticæ, cum earum mentionem alij Authores non faciant; propter illas tamen censet Gobat non facilè aliquem cogi debere, qui à Sponsalibus, etiam post impetratam dispensationem resiliat.

62. Ad Conf. R. N. Antec.; inutilia enim essent ejusmodi Sponsalia, si pars neutra dispensationem procurare teneretur. Debent autem eam procurare communibus sumptibus, cum sit negotium commune, vel teste Palao pars illa, cujus interest, si altera ad eam procurandam se non obligavit. Videtur autem tacitè Sponsus se obligare, ut docet Sanchez, Laym. alique; præsertim si Sponsa dimidiam partem sumptuum offerret, vel si eam sub spe Matrimonij Sponsus deflorasset, ut notant alij.

63. Ob. 7. Sponsalia dicto modo conditionata, non inducunt impedimentum publicæ honestatis, nec Sponsis dant jus ad honestos amplexus & oscula. Ergo non valent. R. C. Antec. D. Conseq. ergo non valent ut absoluta C. ut conditionata N. jam autem sola absoluta im-
pedi-

pedimentum illud inducunt juxta *c. Un. in fine de Sponsal. in 6.* Similiter cum ante conditionem impletam non obligent, nec jus dabunt ad ea, quæ aliàs Sponsis concessa sunt; ne sentiat commodum, qui non sentit onus contra *Reg. 55. J. in 6.*

QUÆSTIO VI.

An valida, & licita sint, consequenter an obligatoria, Sponsalia clandestina?

Ex num. 3.

64. **N**egativam tenent Hæretici cum *Carpzovio in processu Furis tit. II. à I. n. 75.* & pauculi apud *Sanchez l. I. D. 12. n. 1. & Palaum; & Mastrium*: Sed affirmativa vera est. Et I. quidem esse valida, docet *Sanch. l. I. D. 13. n. 1. & 2. Laym. l. 5. tr. 10. p. 1. c. I. n. 3. Palaus D. I. de Sponsal. p. 2. 15. Piascius in praxi Episcopali, Pirrhing, Ilfung, Canisius, Gobat, Wiestner, Wex, König, Oberascher, Mastrius, Wamesius Consil. 424. apud hos Guttierrez, Pontius, Conink, Tanner, Barbosa, Farinaceus, & pleriq; alij. Prob. I. Lex Tridentini Sess. 24. c. I. de Reform. Matrim. irritans matrimonia clandestina; est correctoria juris communis, idcirco odiosa, & non extendenda ultra casus expressos, adeoque nec ad Sponsalia arg. l. Precipimus 32. C. de Appellat. Quod enim non*